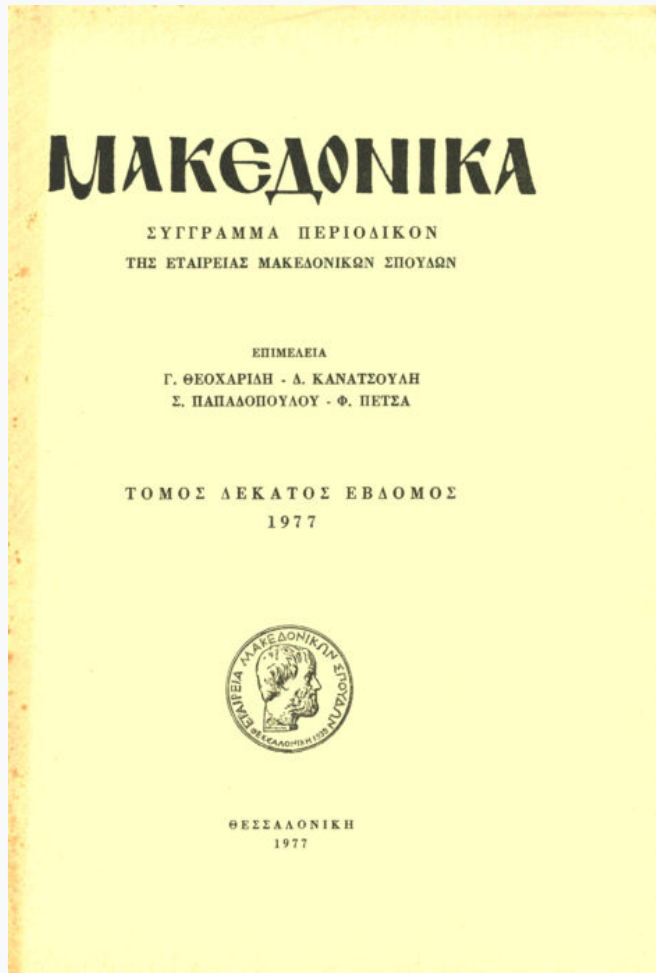

Μακεδονικά

Vol 17, No 1 (1977)

Γεωργίου Θ. Λυριτζή, συνταγματάρχου ε.α., Η Εθνική Εταιρεία και η δράσις αυτής

Δημ. Σπ. Τσαφάρας

doi: [10.12681/makedonika.394](https://doi.org/10.12681/makedonika.394)

Copyright © 2014, Δημ. Σπ. Τσαφάρας

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Τσαφάρας Δ. Σ. (1977). Γεωργίου Θ. Λυριτζή, συνταγματάρχου ε.α., Η Εθνική Εταιρεία και η δράσις αυτής. *Μακεδονικά*, 17(1), 473–475. <https://doi.org/10.12681/makedonika.394>

Τέλος ο συγγραφέας δημοσιεύει τὸν κώδικα τῆς μονῆς, ποὺ ἀρχίζει τὸ 1863 καὶ περιλαμβάνει λογαριασμοὺς γιὰ τὴν ἀνοικοδόμησὴ τῆς καὶ τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα μέχρι τὸ 1909. Τὸ βιβλίον τελειώνει μὲ μιὰ ἀγγλικὴ περίληψη, τὴ βιβλιογραφία καὶ τὸ εὐρετήριο ὀνομάτων καὶ πραγμάτων. Οἱ σαράντα πίνακες ἐκτὸς κειμένου, ποὺ ἀκολουθοῦν, συντελοῦν στὴν καλύτερη κατανόησι τῶν παρουσιαζομένου βιβλίου.

Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν

ΜΑΡΙΑ ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ - ΒΟΓΙΑΤΖΑΚΗ

Γεωργίου Θ. Λυριτζῆ, συνταγματάρχου ἐ.ἀ., 'Η Ἐθνικὴ Ἐταιρεία καὶ ἡ δράσις αὐτῆς, Κοζάνη 1970, 8ο, σελ. 344+53 εἰκόνες ἐντὸς κειμένου+4 χάρτες (οἱ 2 παρένθετοι).

Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Λυριτζῆ γιὰ τὴν Ἐθνικὴ Ἐταιρεία καὶ τὴ δράση τῆς ἐκδόθηκε πρὶν ἑπτὰ χρόνια. Στὰ «Μακεδονικά» ὅμως μόλις ἑφέτος ἐστάλη ἀπὸ τὸν συγγραφέα, γι' αὐτὸ καὶ παρουσιάζεται καθυστερημένα.

Ἡ Ἐθνικὴ Ἐταιρεία κατὰ τὸν κ. Λυριτζῆ ἔσημείωσε ἀξίολογὴ ἔθνικὴ δράση—ἐκτὸς τῶν ἄλλων εἶναι ἡ πρώτη ποὺ ὄργάνωσε ἐνοπλὴ ἀντίσταση κατὰ τὸν Βουλγάρων κομιτατζήδων στὴ Μακεδονία. Ὁ ἀτυχῆς ὅμως πόλεμος τοῦ 1897, ὁ Μακεδονικὸς Ἀγῶνας καὶ οἱ ἀπελευθερωτικὸι πόλεμοι τοῦ 1912-13 εἶχαν σάν συνέπεια ἀνὰ καλυφθῆ ἢ προσφορά τῆς. Γι' αὐτὸ ὁ συγγραφέας ἐπιδόθηκε στὴν ἀνίχνευση καὶ συγκέντρωση τῶν σχετικῶν μὲ τὴν Ἐθνικὴ Ἐταιρεία καὶ τὴ δράση τῆς στοιχείων μὲ τὸν σκοπὸ νὰ τὰ φέρῃ στὸ φῶς, ὥστε νὰ μὴν ἐξακολουθῆ νὰ παραμένῃ λανθάνουσα μιὰ ἱστορικὴ σελίδα ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες ποὺ ἔγιναν πρὶν ἀπὸ τὸ 1912, γιὰ νὰ κρατηθῆ ἡ Μακεδονία ἐλληνικῆ. Στὴν ἐρευνητικὴ προσπάθειά του ὁ κ. Λυριτζῆς εἶχε τὴν καλὴ τύχη νὰ βρῆ μέρος τοῦ ἀρχείου τῆς Ἐθνικῆς Ἐταιρείας ποὺ ἀπόκειται στὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους, καθὼς καὶ ἓνα μικρὸ τμήμα τοῦ ἴδιου ἀρχείου ποὺ φυλάγεται στὴν Ἱστορικὴ καὶ Ἐθνολογικὴ Ἐταιρεία. Ἐτσι μὲ τὰ στοιχεῖα τῶν ἀρχεῖων ἐγγράφων καὶ μὲ πληροφορίες ἐρανισμένες ἀπὸ διάφορα δημοσιεύματα ἔγραψε τὸ βιβλίον του, ποὺ περιλαμβάνει τὰ ἐξῆς κεφάλαια:

1. «Τὸ ρυσις καὶ ὀργάνωσις καὶ γενικά τῆς δράσεως τῆς Ἐθνικῆς Ἐταιρείας» (σ. 7-16). Ὁ συγγραφέας στὸ κεφάλαιον αὐτὸ κάνει λόγο γιὰ τὰ αἷτια ποὺ προκάλεσαν τὴν ἱδρυση τῆς Ἐθνικῆς Ἐταιρείας, τὸν σκοπὸ καὶ τὴν ὀργάνωση, τὴν αὔξησι τῶν ἐταίρων, τὴ διοίκησι, τὴν ἐξάπλωσι στὸ πανελλήνιον, τὸ πρόγραμμα, τὴς φιλοδοξίαι, τὴ δύναμι, τὴς ἐνέργειαι γιὰ τὴν πολεμικὴ προπαρασκευὴ τῆς χώρας, τὴν καθιέρωσι ἀπονομῆς ἀπὸ τὸν λαὸ τοῦ ὀφειλομένου σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἔθνικὴν σημαία. Τέλος ὁ συγγραφέας δίνει ἓνα γενικὸν διάγραμμα τῆς κυριώτεραις δράσεως τῆς Ἐταιρείας.

2. «Τὸ Μακεδονικὸν ἀνταρτικὸν κίνημα τοῦ 1896» (σ. 17-121). Τὸ κεφάλαιον αὐτὸ, ποὺ εἶναι καὶ τὸ μεγαλύτερον τοῦ βιβλίου, ὑποδιαιρεῖται στὰ ἐξῆς ὑποκεφάλαια: α) «Προεισαγωγικὲς πληροφορίες». Ἀναφέρονται τὰ αἷτια τῆς ἀποστολῆς ἀνταρτικῶν σωμάτων στὴ Μακεδονία, τὰ προκαταρκτικὰ τῆς συγκροτήσεως τῶν σωμάτων, ἡ σύνταξι κανονισμοῦ, ἡ διατύπωσι ὄρκου καὶ ὁ καταρτισμὸς τῶν σωμάτων, ὁ χαρακτήρας, ἡ σύνθεσι, ἡ στολῆ, ὁ ὄπλισμὸς τῶν σωμάτων, ἡ ἀνταρτικὴ ὀνοματοθεσία, τὸ ἔγγραφο ἀναγνωρίσεως ἀνταρτῶν καὶ οἱ εἰδικὲς ἐντολῆς καὶ ὁδηγίαι πρὸς τοὺς ὀπλαρχηγούς. β) «Δράσις τῶν σωμάτων τῆς Ἐθνικῆς Ἐταιρείας»: Ἐδῶ ὁ συγγραφέας προβαίνει σὲ λεπτομερικὴ περιγραφὴ τῆς δράσεως τῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων ποὺ κατάρτισε, ἐξῶπλισε καὶ ἐχρηματοδότησε ἡ Ἐθνικὴ Ἐταιρεία καὶ ἔστειλε στὴ Μακεδονία, γιὰ νὰ ἐμπυχώσουν τοὺς καταδυναστευομένους Ἕλληνας καὶ νὰ ἀντιμετωπίσουν τοὺς Βουλγάρους κομιτατζήδες. Τὰ σώματα αὐτὰ μὲ ἐπικεφαλῆς κατὰ τὸ πλεῖστον Μα-

κεδόνες ἀρχηγούς, ἀλλὰ καὶ Μακεδόνες ἀντάρτες, ἦσαν τοῦ Μπρούφα, τοῦ Πλατῆ καὶ Χρ. Βερβέρα, τοῦ Παπαδήμου, τοῦ Παν. Βερβέρα, τοῦ Βελέντζα καὶ Λεπενιώτη, τοῦ Ντίνα, τοῦ Γκρούτα. τοῦ Βελούλα, τοῦ Καρβέλα. γ) «Δ ρ ᾱ σ ι ς ἄ λ λ ω ν ἄ ν τ α ρ τ ι κ ῶ ν σ ω - μ ᾶ τ ω ν»: Ὁ συγγραφέας ἐθεώρησε σκόπιμο νὰ συμπεριλάβῃ ἐδῶ καὶ τὴ δράσι ἄλλων ἀνταρτικῶν σωμάτων, ποὺ βέβαια δὲν καταρτίστηκαν ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴ Ἐταιρεία, ἀλλὰ προήλθαν ἀπὸ διαμελιστὰ σωμάτων αὐτῆς ἢ συγκροτήθηκαν με ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία. Τέτοια σώματα ἦσαν τοῦ Τάκη τοῦ Περιήφανου, τοῦ Λάζου, τοῦ Ζήση Λεπενιώτη, τοῦ Ζαρκάδα, τοῦ Καταρραχιά, τοῦ Νταβέλη τοῦ νέου, τοῦ Ναοῦμ Σπανοῦ, τοῦ Στέργιου Κατατάσου, τοῦ Ἀρκούδα, τοῦ Βαλέτα, τοῦ Γιαχνῆ, τοῦ Λελοῦδα, τοῦ Ἀλεξάκη κ.λ. δ) «Ἐ π ι λ ε - γ ὀ μ ε ν ω»: Στὰ ἐπιλεγόμενα τοῦ παρόντος κεφαλαίου ὁ συγγραφέας περιγράφει τὶς περιπέτειες διαφόρων ἀνταρτῶν, τὴν ἐνθουσιώδη ὑποδοχὴ τοῦ ἀνταρτικοῦ κινήματος ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ λαὸ καὶ τοὺς Μακεδόνες, τὴν ἀρνητικὴ στάσι τῆς ἐπίσημης Ἑλλάδος, τὶς ἀντιδράσεις τῆς Τουρκίας, τὶς καταπιέσεις τῶν Ἑλλήνων Μακεδόνων ἀπὸ τὶς τουρκικὰς ἀρχές, τὴν ἐνόχλησι τῶν Βουλγάρων, Σέρβων καὶ Ρουμάνων. Ἐπίσης ἐδῶ γίνεται λόγος γιὰ τὸ πῶς εἶδαν τὸ ἀνταρτικὸ κίνημα οἱ ξένοι (πρόξενοι Μ. Δυνάμεων, τύπος κ.λ.), γιὰ τὶς ἐνεργητικὰς συνέπειες τοῦ κινήματος γιὰ τοὺς Μακεδόνες, γιὰ τὶς ἀπώλειες τῶν ἀνταρτῶν, γιὰ τὴν περιθάλψη τῶν θυμάτων καὶ τὶς προσπάθειες τῆς Ἐθνικῆς Ἐταιρείας γιὰ ἀπελευθέρωσι τῶν αἰχμαλώτων, γιὰ τὰ ἠθικὰ ὄφελήματα τοῦ κινήματος καὶ τὴ σχέση του με τὸν Μακεδονικὸ Ἀγῶνα. Τέλος ὁ συγγραφέας κάνει λόγο γιὰ τὰ πάνδημα μνημόσυνα σ' ὅλες τὶς πόλεις καὶ κομποπόλεις τῆς Ἑλλάδος ὑπὲρ τῶν πεσόντων ὄπλαρχηγῶν καὶ ἀνταρτῶν τοῦ μακεδονικοῦ κινήματος, γιὰ τὴν ἐκδοσι τοῦ «Μακεδονικοῦ Ἡμερολογίου» καὶ κλείνοντας τὸ κεφάλαιο παραθετῆ ποιήματα ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸ ἀνταρτικὸ κίνημα τοῦ 1896.

3. «Ἡ ἀ ν τ α ρ τ ι κ ῆ δ ρ ᾱ σ ι ς τ ῶ ν π α ρ α μ ο ν ῶ ν τ οῦ ἑ λ λ η ν ο τ ο υ ρ κ ι - κ οῦ π ο λ ῆ μ οῦ τ οῦ 1897» (σ. 122-174). Ἡ Ἐθνικὴ Ἐταιρεία, ἔπειτα ἀπὸ τὶς ἐπιτυχίες ποὺ σημείωσαν τὰ ἀνταρτικὰ σώματα στὴ Μακεδονία τὸ 1896, συνέχισε με μεγαλύτερο ἐνθουσιασμὸ τὶς δραστηριότητές της στὶς ἀρχές τοῦ 1897. Ἐτσι ἤλθε σὲ συνεννόησι με τὸν φιλέλληνα Ἀγγλο Μίλτον Κόρρυ γιὰ ἐγκατάστασι ἀνταρτικῆς βάσεως στὸν Ἄθω, ὅπου ὁ τελευταῖος διηύθυνε μιὰ ἔταιρεία λατομείων καὶ μεταλλείων. Ἄγνωστο γιατί—λέιπουν τὰ σχετικὰ στοιχεῖα—τὸ τολμηρὸ καὶ μεγαλεπήβολο αὐτὸ σχέδιο ἔμεινε μόνον στὰ χαρτιά. Ἐπίσης ἡ Ἐθνικὴ Ἐταιρεία ὀργάνωσε καὶ ἀπέστειλε, χωρὶς ὄμως ἀποτέλεσμα, τριμελὴ ὀμάδα στὴν Καβάλα γιὰ τὴν ἀνατίναξη γέφυρας καὶ σήραγγας τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Κωνσταντινουπόλεως-Θεσσαλονίκης. Τὸ σχέδιο αὐτὸ, χωρὶς πιά ἀνάμιξι τῆς Ἐθνικῆς Ἐταιρείας, ἀλλὰ με τὴν ἔγκρισι καὶ τὴ βοήθεια τῆς ἴδιας τῆς Κυβερνήσεως, ἀνέλαβε νὰ ἐκτελέσῃ τὸ σῶμα τοῦ Δημαῤ, ποὺ καὶ αὐτὸ ὄμως ἀπέτυχε καὶ διαλύθηκε. Στὴ συνέχεια ὁ συγγραφέας ἐξιστορεῖ με κάθε λεπτομέρεια τὴν ὀργάνωσι, τὴν εἰσβολὴ στὴ Μακεδονία, τὴν πολεμικὴ δραστηριότητα καὶ τὴν ἀποτυχία τοῦ μεγάλου ἀνταρτικοῦ σώματος ὑπὸ τὸν Γ. Καυαλόπουλο. Με κρίσεις γιὰ τὴν ἀποτυχία τοῦ σώματος τοῦ Καυαλόπουλου, με μερικὰ ποιήματα καὶ διάφορα «σκόρπια σημειώματα» τελειώνει τὸ κεφάλαιο αὐτὸ.

4. «Ἡ Ἐ θ ν ι κ ῆ Ἐ τ α ι ρ ε ῖ α μετὰ τὸν πόλεμο τοῦ 1897 καὶ ἔ μ ε χ ρ ι τ ῆ ς δ ι α λ ῦ σ ε ῶ ς τ η ς» (σ. 175-178). Στὸ πάρα πολὺ μικρὸ αὐτὸ κεφάλαιο γίνεται λόγος γιὰ τὴ μείωσι τοῦ γοήτρου τῆς Ἐταιρείας, ἔπειδὴ θεωρήθηκε αὐτὴ ἡ μόνη ὑπεύθυνη γιὰ τὸ ἄδοξο τέλος τοῦ πολέμου. Ἡ Κυβέρνησι ζητεῖ τὴ διάλυσή της, ἀλλ' ἡ Ἐταιρεία ἐπιζητῆ μέχρι τὸ τέλος τοῦ 1900, ὁπότε ἀναγκάζεται νὰ διαλυθῆ. Κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα 1897-1900, μολοντὸ τὸ κλίμα εἶναι δυσάρεστο, δὲν ἀδρανεῖ. Ἐκλέγει νέο διοικητικὸ συμβούλιο, ἐξετάζει τὴν ἀντιμετώπισι τῶν βουλγαρικῶν ἐνεργειῶν στὴ Μακεδονία, ἀσκεῖ φιλανθρωπικὸ ἔργο στὸ ἐξωτερικὸ, χορηγεῖ χρηματικὰ βοηθήματα στὶς χῆρες καὶ τὰ ὄρφανὰ τῶν πεσόντων στὰ κινήματα τοῦ 1896 καὶ 1897. Ἐπίσης ἡ Ἐταιρεία φροντίζει γιὰ τὴν ἀποφυλάκιση τῶν αἰχμαλώτων καὶ βοηθεῖ τοὺς ἀποφυλακισμένους. Τὰ χρήματα ποὺ ἀπέμειναν

κατά τη διάλυσή της, καθώς και τὸ πολεμικὸ ὕλικό κ.λ., τὰ παρέδωσε στὴν «Πανελληνία Σκοπευτικὴ 'Εταιρεία» μὲ τὴν ὑποχρέωση ἢ τελευταία νὰ διαθέσῃ ποσὸ 30.000 δρχ. γιὰ τὴν Ἴδρυση Ἱπποφρονείου τοῦ στρατοῦ καὶ νὰ συνεχίσῃ τὴ χορηγίση βοηθήματος στὶς χήρες τριῶν φονευθέντων ὀπλαρχηγῶν.

Ἡ ἐργασία τοῦ κ. Λυριτζῆ ὀλοκληρῶνεται μὲ τὶς ὑποσημειώσεις κατὰ κεφάλαια, μερικές ἀρκετὰ μακροσκελεῖς, ἀλλὰ χρήσιμες κατὰ τὸν συγγραφέα γιὰ τοὺς πολλοὺς, τὸ παράρτημα ἐγγράφων, 53 τὸν ἀριθμὸ, μὲ σύντομη περίληψη τοῦ καθένα, κατάλογο ἐγγράφων, συμπληρώσεις-διορθώσεις-ἐπανορθώσεις, συντομογραφίες, βιβλιογραφία, πίνακα εἰκόνων καὶ χαρτῶν, πίνακα περιεχομένων, παροράματα, πίνακα ὀνομάτων.

Ἐναντίρρητα ἢ εὐγενῆς φιλοδοξία τοῦ συγγραφέα, ποῦ διατυπώνει στὸν πρόλογο τοῦ βιβλίου του, ὅτι δηλαδὴ ἐπιδόθηκε στὴ συγκέντρωση τῶν σχετικῶν μὲ τὴν 'Εθνικὴ 'Εταιρεία καὶ τὴ δράση της στοιχείων, «ὥστε νὰ μὴν ἐξακολουθῇ νὰ παραμένῃ λανθάνουσα μιά ἱστορικὴ σελὶς ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας ποῦ ἐγίναν πρὶν ἀπὸ τὸ Δώδεκα, γιὰ νὰ κρατηθῇ ἡ Μακεδονία ἑλληνικὴ» πέτυχε σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμὸ. Ὁ κ. Λυριτζῆς συγκέντρωσε, ὄχι χωρὶς ἀγάπη καὶ κόπο, πλῆθος στοιχείων σχετικῶν μὲ τὸ θέμα του, ποῦ ἦσαν ἢ ἐντελῶς ἀγνωστα (ἀρχαϊκὰ ἔγγραφα), ἢ ξεχασμένα καὶ δυσεύρετα σὲ σύγχρονα μὲ τὰ γεγονότα δημοσιεύματα (βιβλία, ἐφημερίδες κ.λ.), ἢ σκόρπια σὲ μεταγενέστερες ἐκδόσεις. Βέβαια ἡ ἐρευνα τοῦ κ. Λυριτζῆ δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ τελειωτικὴ. Καὶ τοῦτο γιὰ τὴν βασικὰ ἓνα μέρος μόνο, τὸ μικρότερο, τοῦ ἀρχείου τῆς 'Εθνικῆς 'Εταιρείας εἶναι γνωστὸ. Τὸ μεγαλύτερο, ὅπως μὲς πληροφοροῖ ὁ συγγραφέας, δὲν γνωρίζει κανεὶς ποῦ βρίσκεται, ἀκόμη καὶ ἂν σώζεται, καὶ τοῦ ὁποῖο οἱ πληροφορίες θὰ εἶναι ὅπως ὅποτε σημαντικὲς γιὰ μιά ὀλοκληρωμένη μελέτη τῆς 'Εθνικῆς 'Εταιρείας. Ἐπειτα ὁ κ. Λυριτζῆς, μολοντὶ γράφει ὅτι «στὴν 'Εθνικὴ 'Εταιρεία κατελογίσθη ὅτι μὲ τὶς ἐνέργειές της ἔσυρε τὴν Ἑλλάδα στὸν ἀτυχῆ πόλεμο τοῦ 1897», δὲν συζητεῖ καθόλου τὸ θέμα αὐτό, ἐνῶ, νομίζομαι, θὰ ἔπρεπε νὰ τὸν ἀπασχολήσῃ σοβαρὰ. Ἦταν ἢ δὲν ἦταν ὑπεύθυνη ἡ 'Εθνικὴ 'Εταιρεία γιὰ τὸν ἄδοξο αὐτὸ πόλεμο; Ἡ ἰδία ἡ 'Εθνικὴ 'Εταιρεία, βέβαια, μὲ τὴν «'Εκθεσὶν τῶν πεπραγμένων» τῆς ('Αθῆναι 1897), τὴν ὁποία φαίνεται νὰ ἀγνοῖ ὁ συγγραφέας, προσπαθεῖ νὰ ἀποσεισῇ τὴν εὐθύνη, καὶ εἶναι φυσικὸ. Δὲν εἶναι ὅμως ἀρκετὸ αὐτό. Ἀπαραίτητη εἶναι ἡ γνώμη τοῦ ἱστορικοῦ. Τέλος θὰ ἠθέλαμε νὰ παρατηρήσομε ὅτι δὲν εἶναι σωστὸ σὲ δημοσιεύματα γιὰ πρώτη φορὰ ἔγγραφα νὰ παραλείπονται τμήματα, ἀδιάφορα μικρὰ ἢ μεγάλα, ἐπειδὴ κατὰ τὸν συγγραφέα δὲν ἐνδιαφέρουν τὸ θέμα. Καὶ τοῦτο γιὰ τὸ ἓνα μέρος δὲν παρέχεται πλήρης ἢ εἰκόνα τοῦ ἐγγράφου καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο δὲν ἀποκλείεται τὰ παραλείπομενα τμήματα νὰ ἔχουν ἀξία γιὰ κάποιον ἄλλο θέμα κ.λ.

'Εταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν

ΔΗΜ. ΣΠ. ΤΣΑΦΑΡΑΣ

Γεωργίου Θ. Λυριτζῆ, Γεώργιος Παπαζήσης, ἀρχίατρος τοῦ στρατοῦ, ἐκ Βελβενδοῦ Κοζάνης (1833-1895). Σύνδεσμος Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν Κοζάνης, ἀριθ. 10, Θεσσαλονίκη 1976, 8ο, σελ. 16.

Ἀπὸ τὸν γνωστὸ συγγραφέα κ. Γεώργιο Θ. Λυριτζῆ προέρχεται τὸ μὲ τὸν παραπάνω τίτλο ὀλιγοσέλιδο δημοσίευμα τοῦ «Σύνδεσμος Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν Κοζάνης», ποῦ σκοπὸ ἔχει νὰ κἀνῃ εὐρύτερα γνωστὴ τὴν προσωπικότητα ἐνὸς διακεκριμένου Βελβενδινοῦ, τοῦ ἀρχίατρο Γεωργίου Παπαζήσης.

Ὁ Παπαζήσης γεννήθηκε καὶ ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα στὸν Βελβενδό. Τελείωσε τὸ γυμνάσιο καὶ σπούδασε τὴν ἱατρικὴ στὴν Ἀθήνα. Ἀμέσως μετὰ τὶς πανεπιστημιακὲς του σπουδές, ὑπακούοντας στὴ φωνὴ τῆς πατρίδος, πῆρε μέρος στὴν ἐπανάσταση τῆς Θεσσα-